

Čistý znamená

Všechnu špínu pryč! Se špinavými registry a jinými **BRZDAMI SYSTÉMU** udělá náš čisticí stroj krátký proces. Potom poběží Windows rychle a stabilně jako první den.

MARKUS HERMANSDORFER, VRATISLAV KLEGA

Soubory s velikostí 0 bajtů, dočasné soubory, zbytky ovladačů: Windows posbírají kdejaký odpad, chaoticky ukládají soubory na pevný disk a nakonec se nemohou vůbec pohnout. Uživatelé, kteří si nový počítač koupili v supermarketu, musí navíc počítat s otravnými toolbary, nežádoucími trial verzemi a dalším nepotřebným softwarem. Následkem je pomalý běh systému a nedostatek výkonu.

V takovém případě pomůže jen generální úklid Windows. Odstraňte veškerý odpad a software, který nepotřebujete, a zbavte se všech škůdců – virů i spywaru. Odměnou za toto úsilí vám bude operační systém, který poběží rychle jako první den po instalaci. Všechny potřebné nástroje jsme pro vás nachechali na Chip DVD.

KROK 1

Více síly: Výměna ovladačů a softwaru

Velký úklid začneme tím, že systému poskytneme nejnovější ovladače a odstraníme nepotřebný software. Místo oběžných programů nabídneme štíhlé alternativy.

Správné odinstalování

Nástroj: Ashampoo Uninstaller Platinum 2

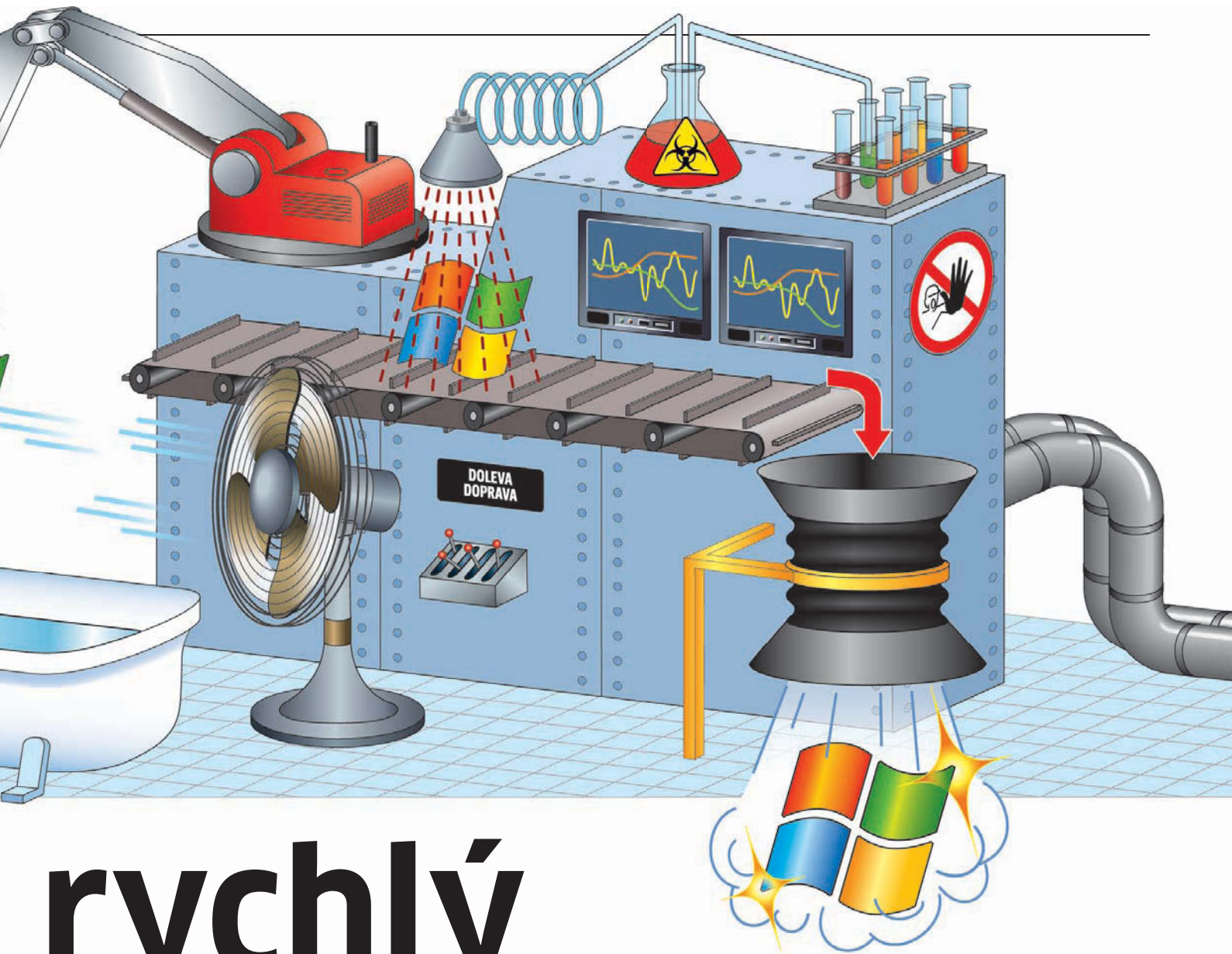
Uživatelé jsou často nenasytí – uvidí nástroj a hned jej chtějí instalovat. Jenže každý nainstalovaný nástroj ukrojí z disku trochu místa, navíc nové aplikace si zapíší informace do registru systému, následkem čehož se zpomalí běh systému.

Pokud nechcete, aby váš systém byl pomalý, odinstalujte nepotřebné aplikace. Skvěle to jde pomocí programu Ashampoo Uninstaller Platinum 2, jehož plnou verzi najdete na Chip DVD. Aplikace má dva režimy. V modu „easy“ funguje jako jiné běžné nástroje na odinstalování. V pokročilem modu však běží rezidentně v systému a kontroluje všechny změny, které program provedl při instalaci. Tyto změny si pamatuje, a jakmile budete chtít určitou aplikaci odinstalovat, pečlivě smaže vše, co aplikace nainstalovala. Díky tomu mohou být Windows stále v dokonalé kondici.

Náhrada starých ovladačů

Nástroj: Driver Magician Lite

Zastaralé ovladače jsou často zodpovědné za pomalý běh systému. Sharewarový Driver

rychlý

Magician Lite z Chip DVD vám pomůže najít nejnovější ovladače.

Hned po spuštění nástroj ukáže všechny nalezené ovladače. Klikněte na »Select all« a zvolte »Start Backup«, abyste si současné ovladače uložili na USB flash disk – pro případ, že se něco nepodaří. Na našem testovacím PC zabírala záloha 25 MB. Nakonec klikněte na »Update«. Driver Magician vyhledá na internetu nejnovější ovladače a nabídne vám je ke stažení. To ovšem nefunguje v bezplatné variantě Lite. Buď zaplatíte výrobci 30 USD za plnou verzi, nebo podle označení ovladače zavítáte na stránky výrobce a nejnovější ovladač si stáhnete ručně.

Náhrada nabubřelých programů

Nástroj: podle potřeby

Pravými brzdami operačního systému jsou aplikace, které potřebují stále více výkonu. Tak například Nero – ze štíhlého vypalovacího nástroje se stalo multimediální monstrum, které při standardní instalaci zabere na pevném disku 1,2 GB. Jak z toho ven? Použijte štíhlé a bez-

platné alternativy, které vám nabízíme na Chip DVD. Místo zmíněného Nera sáhněte například po CDBurnerXP, Foxit Reader zase nahradí pomalu pracující čtečku PDF Adobe Reader. Další štíhlé alternativy vám přinášíme každý měsíc v rubrice Nástroje zdarma.

KROK 2

Čistota: Rychlé odstranění datové špíny

Ve druhém kroku hodte svoje Windows do vany a pořádně je vydrhněte od špíny.

NAJDETE NA CHIP DVD

Čistící a opravné nástroje

CCleaner ► čištění systému

NtRegOpt ► čistí registry

Ashampoo UnInstaller ► komfortní odinstalování

Foxit Reader ► náhrada za Acrobat Reader

CDBurnerXP ► rychlé vypalování disků

Driver Magician Lite ► práce s ovladači

CleverCleaner ► čistí paměť

ClearProg ► maže stopy po surfování

Ashampoo WinOptimizer ► tuning systému

PC Decrapifier ► maže nežádoucí software

SpyBot S&D ► hledá a maže špiony

McAfee Rootkit Detective ► hledá rootkity

xpy ► odstraňuje komponenty z XP

xp-Iso-Builder ► vytváří XP-Setup-CD

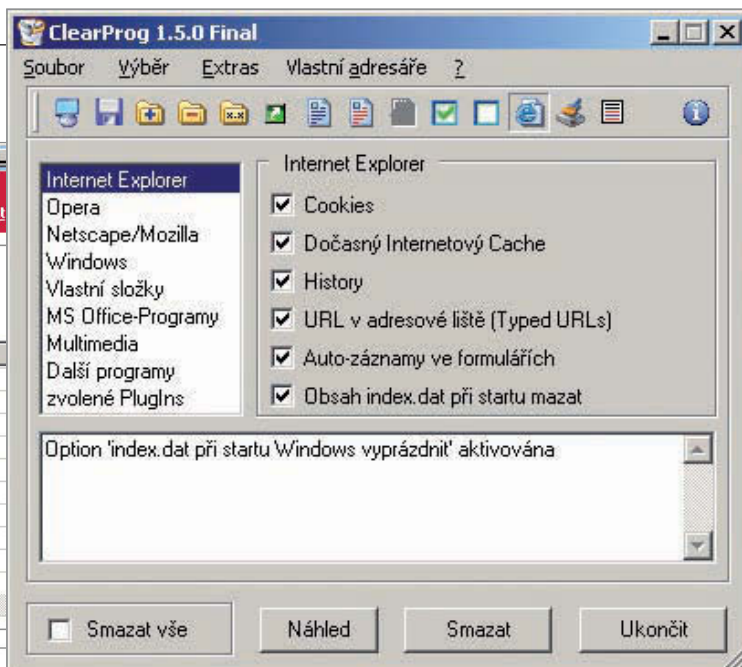
Duplicate File Finder ► maže duplicitní soubory

Vispa ► odstraňuje komponenty z XP

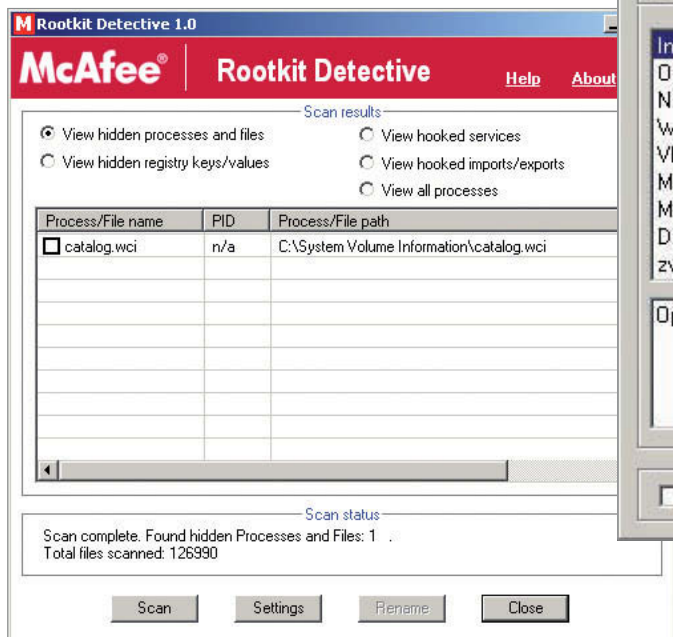
CHIP System-Check-Tool ► aktualizace systému

SiSoft Sandra Lite ► řeší problémy s hardwarem

► **NA DVD:** Programy k tomuto článku najdete na DVD pod indexem **ČISTÝ - RYCHLÝ**

Smazat stopy: ClearProg zamete stopy po vašem surfování.

Detektiv: Nástroj od McAfee vyhledá skryté soubory i procesy.

Mycí prostředky z Chip DVD to zvládnou dokonale.

Vyčištění starých Windows

Nástroj: CCleaner

Pokud jsou Windows v provozu již delší dobu, nashromáždí si systém řadu odpadu, který je třeba odstranit. Nikdo to nezávadně lépe než oblíbený CCleaner.

Nástroj si nainstalujte z Chip DVD a klikněte na »Analyzovat«. Nástroj prozkoumá pevné disky a vyhledá veškeré soubory, které jsou na disku zbytečné a které je možné odstranit. Běžně se může jednat o gigabajty souborů! Pro vyčištění klikněte na »Spustit CCleaner«.

Dieta pro registry

Nástroje: CCleaner, NTRRegOpt

Uživatelé Visty mohou zůstat u nástroje CCleaner, jen se přepnou do okna »Registry«. Po kliknutí na »Hledej problémy« vyhledá CCleaner nekonzistentní záznamy v registrech a opraví je.

Uživatelům Windows XP doporučujeme použít nástroj NTRRegOpt, který je v práci s registry ještě důkladnější. Nástroj totiž po opravě chyb celé registry nově uloží a tím vyplní vzniklé mezery.

Použití nástroje NTRRegOpt je stejně jednoduché jako použití CCleaneru. Po instalaci stačí nástroj spustit a kliknout na »OK« – o nic víc se nemusíte starat. Nástroj restartuje počítač a během bootování provede optimalizaci. Start proto tentokrát potrvá o něco déle, než jste zvyklí, odměnou vám však bude viditelně rychlejší systém.

Odstranění špatných updateů

Nástroj: žádný

Windows si stahují aktualizace, aby uzavřela bezpečnostní mezery a odstranila stávající chyby. Tyto aktualizace se však často stávají zdrojem nových a ještě větších chyb. Defektní záplat se zbavíme prostřednictvím nabídky Ovládací panely.

Klikněte na »Start | Ovládací panely | Přidat nebo odebrat programy« a v horní části okna zatrhněte položku »Zobrazit aktualizace«. Další postup je závislý na nalezených chybách. Pokud třeba přestal správně pracovat Internet Explorer, najdete položku, která má s prohlížečem něco společného. Zkuste ji odebrat a uvidíte, zda se chyba napravila. Až si Windows aktualizaci stáhnou znovu, vše

by mělo fungovat. Rovněž se vyplatí sledovat Microsoft Knowledge Base, kterou najdete na stránce <http://support.microsoft.com/search/?adv=1>. Microsoft zde upozorňuje na problémy s updatey a často nabízí i řešení.

Bleskový start

Nástroj: Ashampoo WinOptimizer 4

Je velmi pohodlné, když se spolu se systémem spustí také antivír a firewall. Práce na počítači je pak bezpečná a nemusíte se o nic starat. Často se však spouští i programy, o které vůbec nestojíte – třeba program, který jste dostali k fotoaparátu, QuickTime nebo další nepotřebné aplikace. Ty pak jen zdržují start počítače. Proto je vhodné je odstranit a nechat spouštět jen ty programy, které jsou skutečně potřeba.

Pro vyčištění použijeme komerční nástroj Ashampoo WinOptimizer, který nabízí

INFO

Nový počítač je pomalý

Vybalit, spustit, používat? Tak jednoduché to není. Nové počítače totiž přetékají zbytečnostmi. Chip vám je pomůže uklidit.

Systém obsahuje řadu toolbarů, demoverzí, trialů, bezpečnostních nástrojů a dalších nepotřebných programů, které vám otravují život. Nazývají se crapware a jedná se o reklamní software, kterým výrobci plní nové počítače. Zbavit se ho není často vůbec jednoduché, výrobci jej totiž přichystali tak, aby nebylo jednoduché jej odinstalovat. Malý nástroj vám naštěstí pomůže.

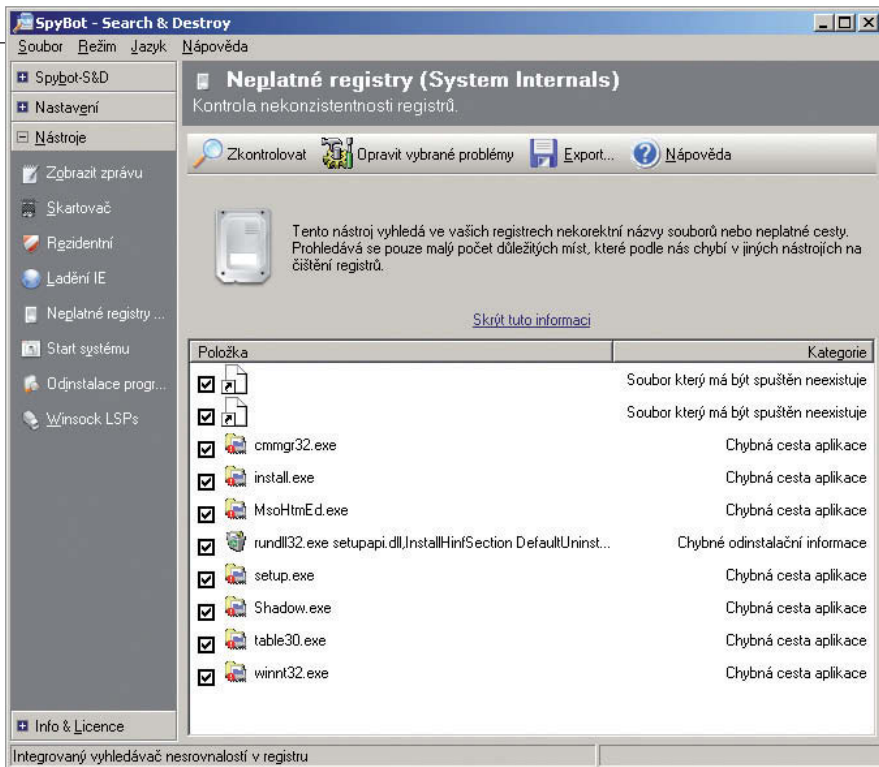
OSVOBOZENÍ XP I VISTY

PC Decrapifier najdete na Chip DVD. Rychle vám pomůže zbavit se otravného crapwaru.

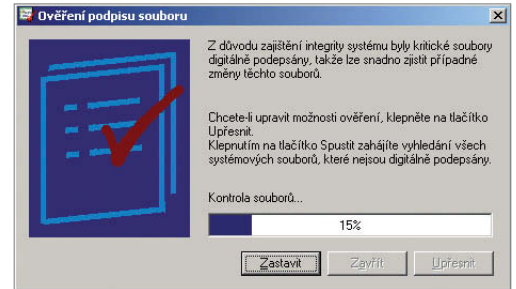
Program není naštěstí nutné instalovat, stačí jej jen spustit. Pomocí »Create restore point« vytvořte zálohu pro případ, že by něco nevyšlo. Nakonec si vyberte ze seznamu programy a toolbary, které v systému nebudete chtít. Decrapifier je rychle a bezpracně odstraní.

CO NÁSTROJ SMAŽE?

Pokud se chcete podívat, které programy Decrapifier maže, podívejte se na stránky www.pcdcrapifier.com. V části »Craplications« najdete seznam všech aplikací, které Decrapifier umí rozpoznat a odstranit.

Univerzál: SpyBot je specialista na hledání špiónů, poradí si ale i s problémovými registry.

Kontrola: Příkaz sigverif vyhledá nepodepsané soubory v systému.

intuitivní ovládání v češtině a jehož plnou verzi najdete na Chip DVD.

Po instalaci program spustíte a kliknete na »Tuning Tools«. Poté kliknete na »Start-Up Tuner«. Zobrazí se nové okno – v něm kliknete na tlačítko »Úprava položek po startu«. Zobrazí se všechny nástroje, které se spouští spolu se systémem – detailně rozebrané, s informacemi, co se spouští vždy, co jen u současného uživatele, které záznamy jsou v registru a které jen ve složce »Po spuštění«. Procházejte jednu položku po druhé a tu, kterou nechcete spouštět, odškrtněte. Typicky jde třeba o nepotřebného Winamp agenta. Pokud si podle názvu nejste jisti, jako třeba u procesu nwiz.exe, může vám napovědět ikona, vhodnější je však zadat název procesu do Googlu. Ten vám hned odpoví, o jaký program se jedná.

V další fázi kliknete na tlačítko »Služby«. Zobrazí se všechny služby systému a je jen na vás, zda jejich spuštění spolu se systémem povolíte, nebo zakážete. Velkou výhodou WinOptimizeru je to, že ke každé službě vám česky napíše krátkou informaci o tom, k čemu slouží, a přidá i tip, zda je možné ji vypnout, nebo zda se jedná o důležitou funkci systému.

Hledání duplicitních a nulových souborů

Nástroj: Duplicate File Finder

Soubory o velikosti 0 bajtů nejsou k ničemu a jen matou uživatele. Co s nimi? Smazat!

Z Chip DVD si zkopírujete soubor dupfinder.exe. Program není třeba instalovat, jen jej zkopírujete na svůj disk. Poté program spustíte a kliknete na »Add Path«. Otevře se nové okno. Do řádku »Path to Search« zadejte partition s Windows, tedy například »C:\«,

a potvrďte. Aby program vyhledával i nulové soubory, zaškrtněte také položku »Include Empty Files in Search«. Poté již můžete kliknutím na »Start Search« spustit vyhledávání. Nyní je ten pravý čas dát si šálek dobré brazilské kávy a na chvíli od počítače odejít. Program totiž bude muset porovnat desítky tisíc souborů, což v našem případě trvalo tři hodiny. A výsledek? V našem počítači našel program 1 171 souborů s nulovou velikostí a 25 503 duplikovaných souborů. Pro smazání nulových souborů klikněte na »View and delete empty files«, pokud budete chtít smazat i duplikáty souborů, klikněte na »Delete all duplicates«. V tomto případě ale buďte opatrní: nejsou duplikáty náhodou zálohou vašich souborů?

XP mohou na svého uživatele prozradit nejrůznější informace.

Odstranění instalačních dat

Nástroj: žádný

Často instalujete nové nástroje? A nezapomínáte mazat instalační soubory, které po sobě program zanechává, nebo ISO soubory, které jste používali ve virtuálním počítači? Tyto soubory zabírají stovky megabajtů a často se na ně zapomíná.

Spusťte vyhledávání ve Windows a začněte pátrat po souborech jako »setup.exe«, »*.ISO« nebo »*.IMG«. Pokud nalezené soubory nepotřebujete, můžete je smazat. Ale pozor. Mažte jen takové soubory, které jsou

skutečně instalační, nikdy nemažte soubory, které leží na systémových místech, jako třeba ve složce »Windows\System32«. Ty nechejte raději v klidu.

Druhou možností je, že si vytvoříte zálohu disku a pustíte se do radikálnějšího čištění. Pokud se Windows nespustí, můžete se vrátit k zazálohovaným souborům.

KROK 3

Chemické čištění: Pryč s jedovatými soubory

V posledním kroku se postaráme o jedovaté soubory, které jsou skutečně nebezpečné. Systém je třeba dezinfikovat a odstranit tak viry, špiónážní programy i nežádoucí protokoly a omezení.

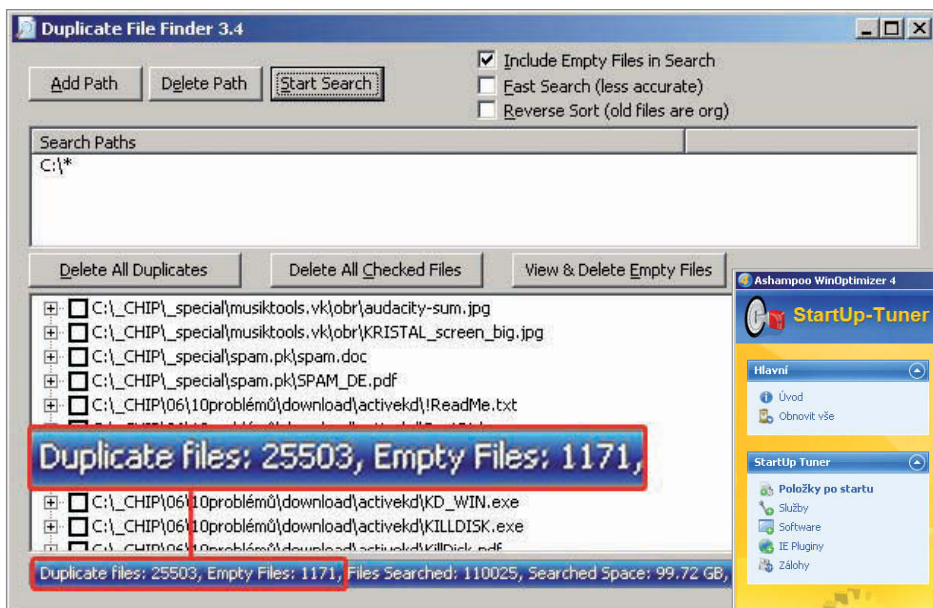
Mazání stop

Nástroj: ClearProg

S narůstající špiónáží je třeba své stopy po surfování mazat opravdu důkladně. ClearProg vás naštěstí ochrání.

Při instalaci buďte opatrní – nástroj by chtěl umístit odkazy na německý eBay, stačí ale odškrtnout požadavky na instalaci, a žádný nepořádek se vám do počítače nedostane. Po spuštění vyberte svůj internetový prohlížeč a zaškrtněte položky, které chcete odstranit. Pokud chcete smazat úplně všechny stopy, zaškrtněte položku »Smazat vše« a klikněte na tlačítko »Smazat«.

Bojíte-li se o své soukromí opravdu hodně, zvolte ještě v programu »Extra | Metoda mazání souborů | Bezpečné mazání«. Díky této metodě vaše stopy nikdo neodhalí.

Vyčistit: Duplicate File Finder najde klony i prázdné a nepotřebné soubory.

Odstranění špiónů

Nástroj: SpyBot – Search & Destroy

Bohužel nestačí jen zamést stopy po surfování. Je třeba se také zbavit špiónů, kteří zaznamenávají vše, co děláte, a navíc to odesílají pryč z vašeho počítače. Tuto práci nejlépe odvede osvědčený SpyBot – Search & Destroy.

Nástroj nainstalujte z Chip DVD a nechte program, aby si stáhl poslední aktualizaci. Jako první se pusťte do kontroly registrů. Ty se totiž stávají nejčastějším terčem útoků všech škůdců. Rovněž je vhodné provést zálohu registru – později se může hodit. Nakonec se pusťte do vyhledávání škůdců. Spybot je rychlý, takže hledání mu bude trvat jen pár minut. Nakonec označte všechny nalezené špióny a odstraňte je.

Vyřazení protokolů

Nástroj: regedit

Největšího špióna se vám bohužel odstranit nepodaří: Windows XP ukáží, které aplikace uživatel spouští a které soubory otvírá. V registrech je našťásti možné tohoto špióna umlčet.

Zvolte »Start | Spustit« a zadejte příkaz »regedit«. Otevře se Editor registru. Najděte klíč »HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\Explorer« a zde založte nový klíč typu »Hodnota DWORD« s názvem »NoInstrumentation«. Pak tento klíč otevřete a zadejte mu hodnotu »1«. Po novém spuštění počítače bude funkce User Tracking deaktivovaná.

Nalezení nepodepsaných souborů

Nástroje: McAfee Rootkit Detective, sigverif

Programy, které mění systémové soubory, jsou většinou nebezpečné. Vista je našťásti

před změnou systémových souborů chráněna, XP ale nikoliv. Proto je třeba systém ochránit, aby jej nemohly napadnout nebezpečné rootkity.

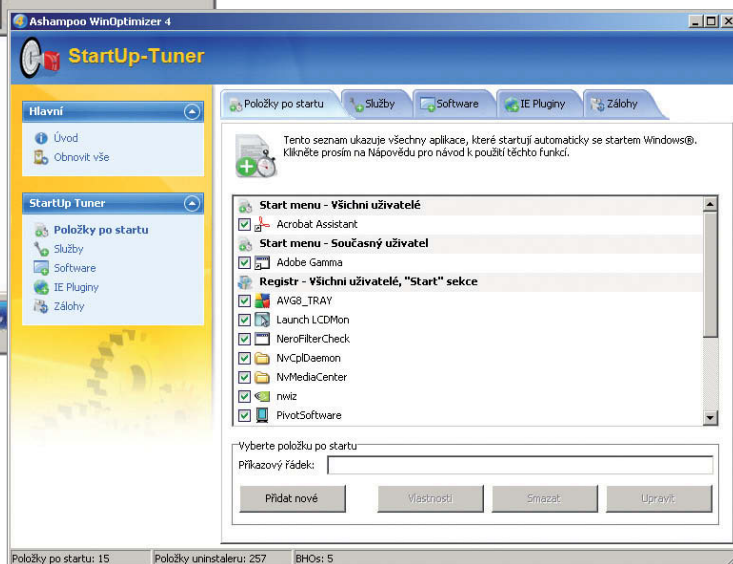
Nejprve spusťte z Chip DVD nástroj McAfee Rootkit Detective. Program se nemusí instalovat, stačí jej spustit. Po kliknutí na tlačítko »Scan« se rozběhne hledání rootkitů v systému. A co vlastně Rootkit Detective dělá? Hledá procesy, soubory a záznamy v registrech, které se nějakým způsobem snaží skrýt před uživatelem i před bezpečnostním programem. Ne všechny procesy, které Rootkit Detective objeví, však musí být škůdci nebo spyware. Často může jít o důležité systémové soubory odstraníte, zeptejte se na něj na Googlu nebo v naší diskusi na www.chip.cz.

Nejen rootkity jsou však nebezpečné. I špatně naprogramované aplikace mohou poškodit systémové soubory, kvůli kterým pak Windows dělají chyby. Abyste takové soubory vypátrali, klikněte na »Start | Spustit« a zadejte příkaz

sigverif

Otevře se nové okno, v něm klikněte na »Upřesnit«. V dalším okně označte položku »Vyhledat další soubory, které nejsou digitálně podepsané«. V řádku »Vyhledat v této složce« zadejte »WINDOWS\system32«. Přepněte se na záložku »Protokolování« a nechejte vytvářet protokol do souboru »SIGVERIF.TXT«. Nakonec vše potvrďte klik-

Úklid po startu: Ashampoo WinOptimizer zobrazí všechny procesy, které se spouští spolu se systémem.

nutím na »OK«. Pokračujte kliknutím na »Spustit«. Rozběhne se proces, který na konci zobrazí všechny nepodepsané soubory.

Pokud je váš počítač již do značné míry nabouraný, bude nutné přistoupit k radikální obnově. Do mechaniky vložte XP-Setup-CD, které obsahuje originální instalační soubory, a zvolte »Start | Spustit | scannow /sfc«. Nástroj zkontroluje, zda jsou systémové soubory v pořádku, a ty, které nejsou, nahradí originálními z instalačního disku.

Dlouhodobé zabezpečení

Nástroj: Chip System-Check-Tool

Celý čistící proces by byl zbytečný, kdyby po deseti minutách spadla vaše Windows zase zpět do bahna. Proto je třeba zavřít díry v systému, aby se do něj žádný škůdce nedostal.

K tomu dobře poslouží nástroj Chip System-Check-Tool, který jednoduše nainstaluje veškeré možné updaty a záplaty do vašich Windows.

Nástroj nainstalujte, spusťte a vyberte záložku »Update Windows«. Pak klikněte na »Najít updaty«. Program se podívá na web Microsoftu, které aktualizace jsou pro váš systém k dispozici. Vyhledání může trvat i 10 minut, záleží na rychlosti připojení k internetu. Pak už jen stačí kliknout na »Instalovat aktualizaci« a zavřít všechny díry systémem.

VRATISLAV.KLEGA@CHIP.CZ